

't Ezelsvel

Postiljon van de Vlaamse Academici – Regio Brugge

Nr. 149 – September '25 (Memoires van een taalman)

Hoe noem je zo'n dingetje?

Hugo Brouckaert

hugo.brouckaert@skynet.be

Waarom al die drukte rond klimaatpijbelaar, graaiflatie, tegelwippen en knaldrang als mogelijke woorden van het jaar, terwijl kleine dingen die in ons leven ingrijpen en al jaren bestaan, geen naam hebben?

De Nederlandse cabaretier Kees van Kooten sprak ooit zijn ongenoegen uit over het feit dat er geen woord bestaat voor het plukje haar, die stoppeltjes op een paar vierkante millimeter die bij een man door een kleine onachtzaamheid bij het scheren ergens tussen wang en kin blijven staan.

Dat ongemak overkomt mij ook en ik stel dat telkens vast nadat ik 's ochtends het huis verlaten heb. Dat kleine stukje baard, nauwelijks die naam waard, begint me dan te hinderen, ik ga eraan pulken, ik word nerveus in het besef dat ik voor de avond niet thuis zal zijn, het dingetje wordt in de loop van de dag langer, ik begin te denken dat iedereen het opmerkt, ik wend mijn gezicht af van mijn collega's en als ik de straat op moet probeer ik, met opgeslagen jaskraag dicht langs de huizen schuifelend, mijn kin te verbergen. Kortom, het maakt mijn dag stuk. Iedereen weet dat het correct benoemen van een pijnlijk ongemak al de helft van de genezing is, maar dat dingetje heeft geen naam en dus blijft het me achtervolgen.

Ik kan ook hele nachten piekeren over een stuk toiletzeep. (Het wordt toiletzeep genoemd, maar het mag ook voor het gezicht gebruikt worden. Dit terzijde.) Is

het u ook al opgevallen dat uw stuk zeep in de badkamer bij het afnemen in volume langzaam maar zeker een kloofje begint te vertonen, overlans? Dat kloofje wordt breder en groter en doet uiteindelijk het resterende blokje zeep in twee stukken splijten. Hoe heet zoiets? Ik zou het een zeepkloof noemen, maar het staat niet in het woordenboek. Er bestaat een tepelkloof, een gletsjerkloof en een generatiekloof, maar zo een stukje zeep, toch helemaal geen zeldzaamheid, zou dan geen naam mogen hebben? Een cultuurkloof, als je 't mij vraagt.

Onlangs heb ik na lang dubben en kniezen de naam gevonden van het minuscule plastic of metalen kokertje, buisje of stiftje dat aan de beide uiteinden van een schoenveter zit om te verhinderen dat de veter uitrafelt, waardoor het moeilijk wordt om diezelfde veter door de vetergaatjes te krijgen.

Tijdens nachtenlang tobben en afwegen heb ik de encyclopedische toelichting hierboven vrij nauwkeurig kunnen formuleren, zonder echter het juiste woord ervoor te kennen.

Het vrat aan mij. Ik moest de term vinden. Ik dwaalde overdag rond, op zoek naar schoenveterfabrieken, en moest vaststellen dat die niet prominent in het straatbeeld aanwezig zijn. De Gouden Gids maakt er evenmin gewag van.

Tijdens een van mijn slapeloze nachten las ik dat in Roemenië in een Keltisch vorstengraf uit de vierde eeuw voor Christus een maliënkolder werd ontdekt. Een malie, dat was het natuurlijk! Het typische woord voor metalen ringetjes en kokertjes. Maar dan zijn er nog de met metalen ringetjes versterkte vetergaatjes, de oogjes waar de malies door moeten. Volgens het woordenboek zijn ook die kleinodiën maliën! En die hebben dan nog twee meervoudsvormen. De twijfel slaat weer toe. Zoveel dingen die malie, malies, maliën heten? Aan een schoen! Alweer onrustig woelen, piekeren, en praten in mijn slaap.

Bij het ontbijt vraag ik aan mijn vrouw: kun je een malie door een malie halen? Waarom niet, zegt zij monter, je kunt toch ook een doosje in een doosje stoppen.

Niet te verbazen dat zij 's nachts slaapt als een roos.